

ศิลปากร

นิตยสารราชสอเดือนของกรมศิลปากร

ปีที่ ๒๐

เล่ม ๓

กันยายน

พ.ศ. ๒๕๑๙

સારખાનુ

॥६०॥

๑. ศาสตราจารย์ สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหาดชา และสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงมหาดชา	หน้า ๑
๒. พระโอรสองค์ที่ ๑๖ ของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ศาสตราจารย์ หม่อมเจ้าสุภัททิศจิตต์ คึกกุศล	๓๓
๓. คำอ่านศิลาจารึก ขก./๑๑ อักษรไทยเหนือ ภาษาไทย เทียม มีเทียม และประสาร บุญประครอง	๓๕
๔. ศิลาจารึกจากวัดบ้านยางหมากม่วง (พ.ศ. ๒๐๒๒) ชันต์ เพนซ์	๓๘
๕. อุ กู เทียน บรรจบ เทียมศักดิ์	๔๑
๖. กลังพิพิธภัณฑ์ จิรา จงกล	๔๕
๗. งานของกรมศิลปากรในรอบปีที่ ๔๓	๕๑
๘. คติมหาธานในการสร้างพระปรมาภิไธย วัดอรุณราชวราราม ณัฐรักษ์ นววิชัยวิน	๕๗
๙. บันสนธิ์สมัยโบราณที่ลำพูน ศาสตราจารย์ นายแพทย์สำราญ วงศ์พาห์	๖๔
๑๐. พระราชดำรัสรัชกาลที่ ๕ ทรงในที่ประชุมเสนาบดี เรื่องทำหนังสือ หอจดหมายเหตุแห่งชาติ	๖๗
๑๑. พิธีเปิดอนุสาวรีย์วีรชนค่ายบางระจัน วันที่ ๒๕ กรกฎาคม ๒๕๕๕ สมุด ตีทอง	๗๑
๑๒. จดหมายเหตุการเดินทางของคณะนาฏศิลป์ กรมศิลปากร ไปแสดง ทรงสรรค์ นิลกำแหง	๗๑

SILPĀKON

Vol. 20

September 1976

No. 3

1. "San Somdet" (Letters Between Their Late Royal Highnesses) Prince Naris and Prince Damrong	Page 1
2. Avalokitesvara by Professor M.C. Subhadradis Diskul	" 31
3. Reading and Explanation of Thai Inscription in Thai Nua Character No. ๓๓./๘๘ by Toem Meetem and Prasarn Boonprakong	" 35
4. Reading and Explanation of the Inscription from Wat Ban Yang Makmuang (B.E. 2022) by Hans Penth	" 38
5. Chu-Ku-Tien by Banchob Thiemthat	" 41
6. Museum Storage by Chira Chongkol	" 45
7. Activities of Department of Fine Arts, 1975/1976	" 51
8. Mahayana Concepts in the Construction of Great Pagoda, Temple of the Dawn by Natapat Navigichivān	" 57
9. Ancient Pistol found at Lampoon by Professor Doctor Samran Wangsapah	" 64
10. King Chulalongkorn's Speech in the Ministerial Meeting on Anglo-Siamese Treaty 1909 by National Archives of Thailand	" 67
11. Bangrachan Monument, an Opening Ceremony by Sumol Deekong	" 71
12. A Report on Thai Dancing Troupe to the People's Republic of China, 15 April—6 May 1976 by Songsarn Nilkumhaeng	" 81

ศิลาจารึกจากวัดบ้านยางหมากม่วง

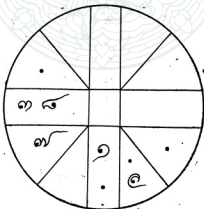
(พ.ศ. ๒๐๒๒)

ของ

อันตี เพนธ์*

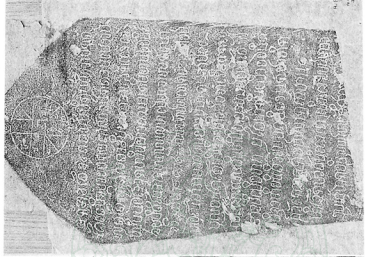
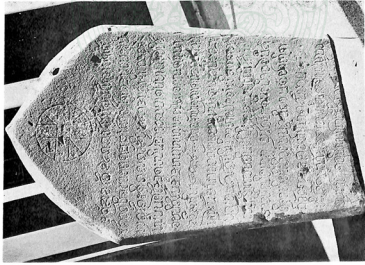
เมื่อ พ.ศ. ๒๕๐๔ คณะพระสงฆ์และภิกษุสงฆ์ได้นำพระพุทธรูปหินทรายมาจากวัดร้าง
วัดหนึ่งเพื่อนิมิตมาเป็นพระประธานวัดร่องขุน ตำบลบัวศรี อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย
พระพุทธรูปองค์นี้สูง ๑๗๓ ซม. ปัจจุบัน (พ.ศ. ๒๕๑๔) ประดิษฐานที่วัดร่องขุน สำหรับวัด
ร้างนั้น อยู่บนเนินหรือเชิงคอยในเวียงร้างหรือใกล้เวียงร้างเวียงหนึ่ง ซึ่งมีวัดร้างหลายแห่ง ห่าง
จากบ้านหนองสละ (ตำบลแม่เย็น อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย) ไปทางตะวันออกประมาณ
๕-๑๐ กม. ในบริเวณวัดร้างที่พบพระพุทธรูปดังกล่าว ยังพบศิลาจารึกแผ่นหนึ่ง ตั้งอยู่ในดิน
เมื่อขุดออกแผ่นศิลาหัก ส่วนที่แตกออกมาได้นำไปไว้ที่วัดร่องขุนเช่นกัน ในปัจจุบันอยู่ที่วัด
พระแก้ว ตำบลเวียง อำเภอเมือง จังหวัดเชียงราย

ศิลาจารึกแผ่นนี้เป็นหินทรายสีเทา สูง ๗๓ ซม. กว้าง ๔๔ ซม.หนา ๖ ซม. นอกจาก
ดวงชะดามีคำจารึกเหลือเพียง ๑๔ บรรทัด อักษรฝักขาม ภาษาไทยยวน (คำเมือง)

* คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

* ข้าพเจ้าได้ทราบเรื่องมาจากเจ้าคุณพุทธวิจิตรวิวัฒน์ เจ้าอาวาสวัดพระแก้ว และจากท่านอธิการโสภา ชาติโร เจ้า
อาวาสวัดร่องขุน

ศิลาจารึกจากวัดบ้านยางหมากม่วง พ.ศ. ๒๑๒๐ และบ้านนาจริก

ชั้นสี่ เพนธ์ ผู้ถ่ายภาพ

คำแปล^๒

- (๑) สกัซาชไค ๘๔๑ ทวีในมิกุนไทวาลกัต
- (๒) ไคเคนิจยงออก ๗ ทา ไทวนกตสนเมงวน
- (๓) พุกไกรกิ ๑๙ ทวีชินู [บ] พาสาทวิกแดเจา
- (๔) หมินนยไสลูกหมินฝางเดามากนิบานอขมิไ
- (๕) จยินติไสตาสหนาพรพุกเปเนเจาหนักหนา
- (๖) จงจีหิโน ๒๐ เจา ๕๐๐๐ เปนจันทนพรเจากบขาว [วัก] อน
- (๗) มายูไนอารามวัดบ้านยา [ง] ๓ หมายกมวงนิแล
- (๘) บุญอนกุไคหิโนจุงหิเมอจำเรินแกพร
- (๙) เปนเจาแผนคินหิมิอายสุหมนยนิไกรย
- (๑๐) [ช] ราวปีเมือหนาสูไคมากนิเมิงอชนิค
- (๑๑) คิจุงหิยนิทิวอ^๓ บุญกนิท (ว) งนักษาทิก
- (๑๒) ลวโกลาสกอนหมากโนบาน [๕] ๑๐๐^๔
- (๑๓) หิไวกวักกนิแลเดาเมิงรุเจาพนหลว
- (๑๔) งบุญรูปากอนนิรพุนทงตี (ว)

๒ ตัวอักษรในวงเล็บเหลี่ยมเป็นอักษรที่อ่านไม่ได้ ตัวอักษรในวงเล็บกลมเป็นอักษรเพิ่มเติมของข้าพเจ้า จำนวนจุดแสดงจำนวนโดยประมาณของตัวอักษรที่อ่านไม่ได้ ๓ หมายถึงอักษรสองตัวที่เขียนเชื่อมต่อกันแบบอักษรลาว ตัวอักษรระหว่างเส้นขีด /.../ อ้างอิงตัวอักษรในคำจารึกตามที่ปรากฏในคำแปล

น เขียน ๕

ย เขียน ๖

พร เขียน ๗

๑ /ชา[ว]/?

๔ /ชนิตัวอ/ คือ /ชนิตัวอว/

๕ /๔] ๑๐๐/?

คำอ่านปัจจุบัน

- (๑) ทักราชได้ ๔๔๑ ตัว ในปีนั้น ไทยว่าบัก
- (๒) โก้ เคียนเจียง^๖ ออก^๗ ๗ คำ ไทยวันกตสัน เม้งวัน
- (๓) พุร ได้ฤกษ์ ๑๔ ตัว ชื่อบุพผาสาณฤกษ์แล^๘ เจ้า
- (๔) หมื่นน้อย^๙ ไส^{๑๐} ลูกหมื่นฝาง เค้า^{๑๑} มากินบ้านอ้อย มี
- (๕) จยีนทีในศาสนาพระพุทธรูปเป็นเจ้าหนักหนา
- (๖) จิงจักหื่อนา ๒๐ ช้าว ๕๐๐๐ เป็นจิงหันพระเจ้า^{๑๒} กับชาวกัอัน
- (๗) มาอยู่ในอารามวัดบ้านยางหมากม่วงนั้นแล
- (๘) บุญอันกูได้หื่อน จุงหือเมื่อ^{๑๓} จำเวญแก่พระ
- (๙) เป็นเจ้าแผ่นดิน หือมีอายุนั้น^{๑๔} ยืน ได้ว้อย
- (๑๐) ชาว^{๑๕} ปี เมื่อหน้า^{๑๖} ผู้ใดมากินเมืองอ้อยนี้ก็
- (๑๑) ที่ จุงหือยีนทีด้วยบุญกุน^{๑๗} ทวง^{๑๘} นัก ออย่าหือก
- (๑๒) ลัวเกล้า^{๑๙} สักอัน^{๒๐} หมากในม้าน ๕๐๐๐
- (๑๓) หือไว้กับวักนั้นแล เค้าเมืองรัฐ เจ้าพันหลวง
- (๑๔) งามบุญรู้ ปากอินรัฐ พันหนังสือ (รัฐ)

๖ จ.ศ. ๔๔๑ เดือนเจียง (เดือน ๑ ของฉานนา) ตรงกับเดือนกันยายน - ตุลาคม พ.ศ. ๒๐๒๒

๗ ชน

๘ ฤกษ์ที่ ๑๔ มีชื่อว่า "บุธ" ฤกษ์ที่ ๒๐ มีชื่อว่า "บุพผาสาณ"

๙ น้อย คือผู้ที่เคยบวชเป็นสามเณรมาก่อน

๑๐ ไส คงหมายถึงลูกชายคนที่ ๔

๑๑ /เถา/ ที่นี้อาจจะมีได้หมายความว่า "เถา" (หมื่นฝางเถา) แต่คงมีความหมายว่า "ถึง, เมื่อ, หลังจาก" (เจ้าหมื่นน้อยไส ... เมื่อมากินบ้านอ้อย... มีใจ...)

๑๒ พระเจ้า ในที่นี้คงหมายถึงพระประธาน

๑๓ ไป

๑๔ มัน

๑๕ ๒๐

๑๖ ในอนาคต

๑๗ จำนวน, ประมาณ, นับ

๑๘ ประปน, เปลี่ยน, เอาไป, เรือก่ (คงหมายความว่า ออานำสิ่งที่ได้ถวายวัดไปประปนกับสมบัติส่วนตัว เช่น ของเจ้าเมืองเป็นต้น)

๑๙ สิ่งเดียว